

T.C. ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082-610- 239258
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ekli listede TBMM esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergelerine ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.
Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

Ek:
Liste (7 Adet, 7 Sayfa)
Cevap Yazısı (41 Adet, 78 Sayfa)

7/34650 - 7/34653 } 6.11.20
7/34645 - 7/34646 }
7/34552, 7/34554 6.11.20

**HATAY MİLLETVEKİLİ
SAYIN SUZAN ŞAHİN'İN
TBMM 7/34403 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR
SORULARI VE CEVAPLARI**

SORULAR:

Karbon siyahı gaz veya sıvı haldeki hidrokarbonların kısmi yanma ve/veya ısı parçalanma işlemleri sonucunda elde edilen, yapısal olarak grafit benzeyen, halk dilinde "is karası" olarak da adlandırılan ince karbon taneleridir. Endüstride büyük bir çoğunlukla kısmi yanma işlemi ve fırın yöntemi ile elde edilir. Kauçuk, Plastik Malzemelerde (Özellikle Lastiklerde), Yüzey Kaplamaları, Baskı Mürekkepleri, Taşıyıcı Bantlar, Konveyör Bantlar, Siyah Poşet, Araba Yedek Parçaları gibi kullanım alanları olan karbon siyahının yeraltı sularına, nehirlere sızma gibi tehlikelerinin yanında insan sağlığına da önemli etkileri olduğuna işaret edilmektedir. Son zamanlarda, yayınlanan birçok çalışmadan elde edilen sonuçlara göre karbon siyahının genotoksik olabileceğini ve ayrıca üreme toksisitesine neden olabileceği ortaya konmaktadır. Özellikle yüksek konsantrasyonlarda, karbon siyahı akciğerde iltihaplanma ve oksidatif strese neden olmakta, bu da ikincil bir genotoksik mekanizma olan mutasyonlara yol açmaktadır. Karbon siyahına soluma ile maruz kalınması sonucu pnömokonyoz, kronik bronşit ortaya çıkmakta, yapılan çalışmalarda karbon siyahının akut etkilerinin diğer çözünmeyen partiküller ile aynı olduğuna dikkat çekilmektedir. Karbon siyahı nanopartiküllerinin sitotoksik hasara neden olduğu ve hücre büyümesini inhibe ettiğinin de belirtildiği çalışmalarda, karbon siyahı nanopartiküllerinin astım, akciğer kanseri, pulmoner fibrozis ve sistemik kardiyovasküler bozukluklar gibi ağırlaştırıcı pulmoner bozukluklardaki rolü olduğu, yüksek dozlarda iltihaplanmaya neden olarak, tümörler ve kardiyovasküler hastalıklar dahil olmak üzere uzun vadeli ciddi tehlikeli etkileri içerdiği belirtilmektedir.

Bu çerçevede, OYAK Sentetik Karbon Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından Hatay ili Payas ilçesi Karşı Mahallesi mevkiinde 220 bin ton/yıl üretim kapasiteli kurulması planlanan Karbon Siyahı Üretim Tesisi Projesi Payas halkını karbon siyahının olumsuz etkilerinden dolayı endişelendirmektedir. Çeşitli hastalıklara neden olacağı yapılan çalışmalarda ortaya konulan ve tehlikeli bir madde olduğu belirtilen karbon siyahının inşa edilmesi için seçilen alan için sivil toplum kuruluşları, bölge halkı tarafından çimento, gübre, demir çelik gibi birçok ağır sanayiye ev sahipliği yapmakta ve bu nedenle hava kirliliği sınırları yeni bir tesisi daha kaldıramayacak durumda olduğuna dikkat çekilmektedir. Ayrıca proje sahasının, yerleşim alanlarına yakınlığı da göz önüne alındığında fabrikanın oluşturacağı kurum ve isin insan, hayvan, çevre sağlığı ve sulu tarım için de tehdit oluşturduğu da ifade edilmektedir.

Bu bilgiler ışığında;

- 1- Çimento, gübre, demir çelik gibi birçok ağır sanayiye ev sahipliği yapan İskenderun-Payas-Dört Yol üçgende hava kirliliği sınır değerleri nedir? Bu

**T.C. ÇEVRE VE
ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI**

bölgedeki hava kirlilik ölçümlerinizi ne sıklıkta yapılmaktadır ve son ölçümlerde bu bölgedeki hava kirlilik değeri nedir?

- 2- Söz konusu fabrikanın insan, hayvan ve çevre sağlığına olumsuz etkileri konusunda değerlendirme yapılmış mıdır? Bu konudaki ön hazırlıklarınız nelerdir?
- 3- Projenin yerleşim yerlerine uzak bir yere yapılması konusunda çevre ve sağlık örgütlerinin belirlediği sınırlar gözetilmiş midir?
- 4- ÇED alanı sınırları içerisinde yer alan Çevre Düzeni Planında 'ağaçlandırılacak alan' olarak tanımlan bu bölgede yapılacak olan fabrika için neden ağaçlandırılması gereken bir alan seçilmiştir? Bu fabrika için seçilen alan neden ağaçlandırılacak alan olarak belirlenmemiş ve yerleşim alanlarından uzak alana düşünülmüştür?

CEVAPLAR:

- 1- Bilindiği üzere 06.06.2008 tarihli ve 26898 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği'nde bahse konu sınır değerler yer almaktadır. Ayrıca, Bakanlığımız Akdeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'ne bağlı Hatay İli, Antakya ve İskenderun İlçeleri'nde sürekli Hava Kalitesi Ölçümü gerçekleştiren Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonları bulunmakta olup, tüm ölçüm verileri Bakanlığımız www.havaizleme.gov.tr internet adresi üzerinden kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

Bakanlığımızca şehirlerde hava kalitesi seviyelerinin değerlendirilmesi ve hava kirliliğini önlemeye yönelik olarak 81 ilde çalışmalar yapılmakta olup, Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği ve 2013/37 sayılı Bakanlığımız Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Genelgesi gereği hava kalitesinin korunması ve kirliliğin azaltılması kapsamında belirlenen illerimizde temiz hava eylem planları hazırlanmıştır.

Son yıllarda gelişen bilgi teknolojileri hava yönetimi alanında kullanılmaya başlanmış web tabanlı coğrafi bilgi teknolojilerini kullanan "Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı" Bakanlığımız sunucularında devreye alınmıştır. Bu portalda tüm kirlenici kaynakların coğrafi lokasyonları ve bilgileri kayıt altına alınmakta ve hava kirliliğine katkıları ortaya konulmaktadır. Meteorolojik/topoğrafik etmenler ve sınır ötesi kirlilik taşınımı, şehirlerimizin kirliliğe katkıları bütüncül olarak değerlendirilmektedir. HEY Portalı aracılığıyla hava kalitesini iyileştirmek üzere Bakanlığımız önderliğinde yerel politikalar etkinleştirilmektedir.

- 2- Söz konusu proje ile ilgili 17.09.2020 tarihinde ÇED Olumlu Kararı verilmiş olup ÇED sürecinde; ilgili kurum/kuruluşlar ve Bakanlık temsilcilerimizden oluşan kapsamlı bir İnceleme-Değerlendirme Komisyonu marifetiyle projenin yeri, türü ve etki alanı dikkate alınarak çevresel etkileri ve bu etkilere karşı alınacak önlemler incelenip değerlendirilmiş ve Karara esas Nihai ÇED Raporunda taahhüt altına alınmıştır.
- 3- Proje kapsamında temel tesis tasarım ve fizibilite çalışmaları yapılmıştır. Bu kapsamda tesis için hammadde kaynağına kolay erişim, üretim sonucu oluşacak karbon siyahı ürününün ve elektrik/buhar gibi yan ürünlerin satışının yapılabilmesi, denizyolu/karayolu/demir yolu ağı durumları dikkate alınarak uygun yer seçimi yapılmıştır.
- 4- Projenin planlandığı alan, 04.10.2013 tarihli ve 368 sayılı Belediye Meclisi Kararı ile değişikliği onaylanan 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planında “Entegre Sanayi Geliştirme Bölgeleri (ESB)” olarak tanımlanmaktadır. Proje alanının doğusunda İskenderun-Hatay karayolu ile Ceyhan- İskenderun Otoyolu ve 2 km batısında Payas Organize Sanayi Bölgesi, Kuzeyinde Payas ilçe merkezi, güneyinde ise İSDEMİR Sosyal Tesisleri ve İskenderun II. Organize Sanayi Bölgesine ait diğer tesisler yer almaktadır.

Bu doğrultuda projenin İnceleme Değerlendirme Komisyonu üyesi olan Hatay Büyükşehir Belediye Başkanlığı’ndan Çevre Düzeni Planı ve İmar planları çerçevesinde görüş alınmış olup 23.06.2020 tarih ve 12680 sayılı yazısında Hatay İli 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planında, belirtilen yerin “Sanayi ve Depolama Bölgesi, Mera Alanı ve Demir Yolu” olarak planlandığı belirtilmiş olup projenin gerçekleştirilmesinde herhangi bir sakınca bulunmadığı görüşü verilmiştir.

Diğer taraftan Çevresel Etki Değerlendirmesi gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemleri içeren bir süreç olup nihai bir izin niteliği taşımamaktadır. Bu doğrultuda ÇED sürecinden sonra bu alana ilişkin imar süreci yatırımcı firma tarafından ayrıca yürütülecek olup diğer ilgili kurum ve kuruluşlarca mer’i mevzuat çerçevesinde öngörülen gerekli tüm izin ve tedbirlerin alınması gerekmektedir.

